

Brief crisisjaren | klas 3V

Hoe was het eigenlijk om te leven tijdens de crisisjaren na 1929? Miljoenen mensen waren werkloos en de armoede steeg bij de dag. Hieronder vind je verschillende bronnen over de crisisjaren na 1929. Lees alle teksten, bekijk alle filmpjes en afbeeldingen en beantwoord de vragen als die er zijn. De vragen laten jullie volgens een te maken afspraak controleren!

Als je dit alles hebt gedaan is het tijd om de in te leveren opdracht te maken. Je schrijft een brief alsof je een gemiddelde (volwassen) burger bent rond 1930. Je schrijft een brief aan je moeder, een vriend of vriendin; de keuze is aan jou. Je schrijft de brief als een inwoner van de Verenigde Staten. Je schrijft de brief echter in het Nederlands en in de 'ik-vorm'.

De eisen van de brief:

- Zorg dat er in de brief goed naar voren komt waarom er een crisis ontstond.
- Zorg dat er in de brief goed naar voren komt hoe het dagelijks leven eruit zag voor een gemiddelde burger (zoals jij) na het uitbreken van de crisis.
- Zorg dat er in de brief goed naar voren komt waarom Amerika zo een grote invloed had op het uitbreken van de wereldwijde crisis.
- Zorg dat er in de brief goed naar voren komt dat de crisis zou kunnen leiden tot het aan de macht komen als een man als Hitler.
- Zorg dat de brief persoonlijk is waarbij je daadwerkelijk je zorgen uit over je situatie. Ga dus niet alleen feiten benoemen! Maar beschrijf wat je zorgen zijn, waarvoor je bang bent of hoe je de toekomst ziet.
- De brief is minimaal 350 woorden, maximaal 400 woorden (in Word kun je precies zien hoeveel woorden een document heeft. Ga naar 'bestand' > kijk aan de rechterkant).
- De brief type je op de computer. Maar je levert een uitgeprinte versie in. Je gebruikt voor de hele brief het lettertype 'Arial' of 'Calibri' (grootte 12). Je sluit de brief af met je eigen naam.

Beoordeling

Je maakt deze opdracht alleen. Het cijfer telt 2x mee voor het vak geschiedenis. Hieronder staat de beoordelingslijst. Dan kun je zien waar ik op let bij het nakijken en hoeveel punten er te scoren zijn.

Onderdeel	Zeer goed aanwezig + heel netjes + origineel	Goed aanwezig + heel netjes	Voldoende aanwezig	Kan beter aanwezig + niet volledig of slordig	Onvoldoende niet aanwezig
Opmaak brief volgens de opdracht en Nederlands gebruik (aanhef/datum enz.)	10	-	6	-	0
Het ontstaan van de crisis	15	11	8	4	0
Het dagelijks leven van een burger	15	11	8	4	0
De invloed van Amerika	15	11	8	4	0
Eventuele gevolgen crisisjaren (bv het aan de macht komen van Hitler)	15	11	8	4	0
Gevoel en meningen (is de brief echt persoonlijk en worden gevoelens en meningen geuit over de situatie = inleving)	20	16	12	6	0
Is de brief in netjes Nederlands taalgebruik geschreven?	5	-	3	-	0
Ziet de brief er bij het inleveren netjes uit? (niet gekreukt, geen gekras?)	5	-	-	-	0
100 punten is een 10 (ontbrekende onderdelen -5 per onderdeel)					

Heel veel succes! Als jullie vragen hebben dan hoor ik dat graag in de les of via madmiraal@vpco.org

De bronnen bij de brief crisisjaren

Bron 1 | teksten

De New Yorkse effectenbeurs stortte in 1929 in. Dit gebeurde na een periode waarin er vraag dan aanbod was en er heftig gespeculeerd werd. Aanvankelijk was deze speculatie niet problematisch, maar in 1928 stegen de koersen enorm.

In september 1929 begon de stijging te haperen. Korte tijd later, op maandag 21 oktober, brak er paniek uit op de beursvloer. Toch herstelden de koersen zich, maar een paar dagen later brak 'zwarte donderdag' aan.

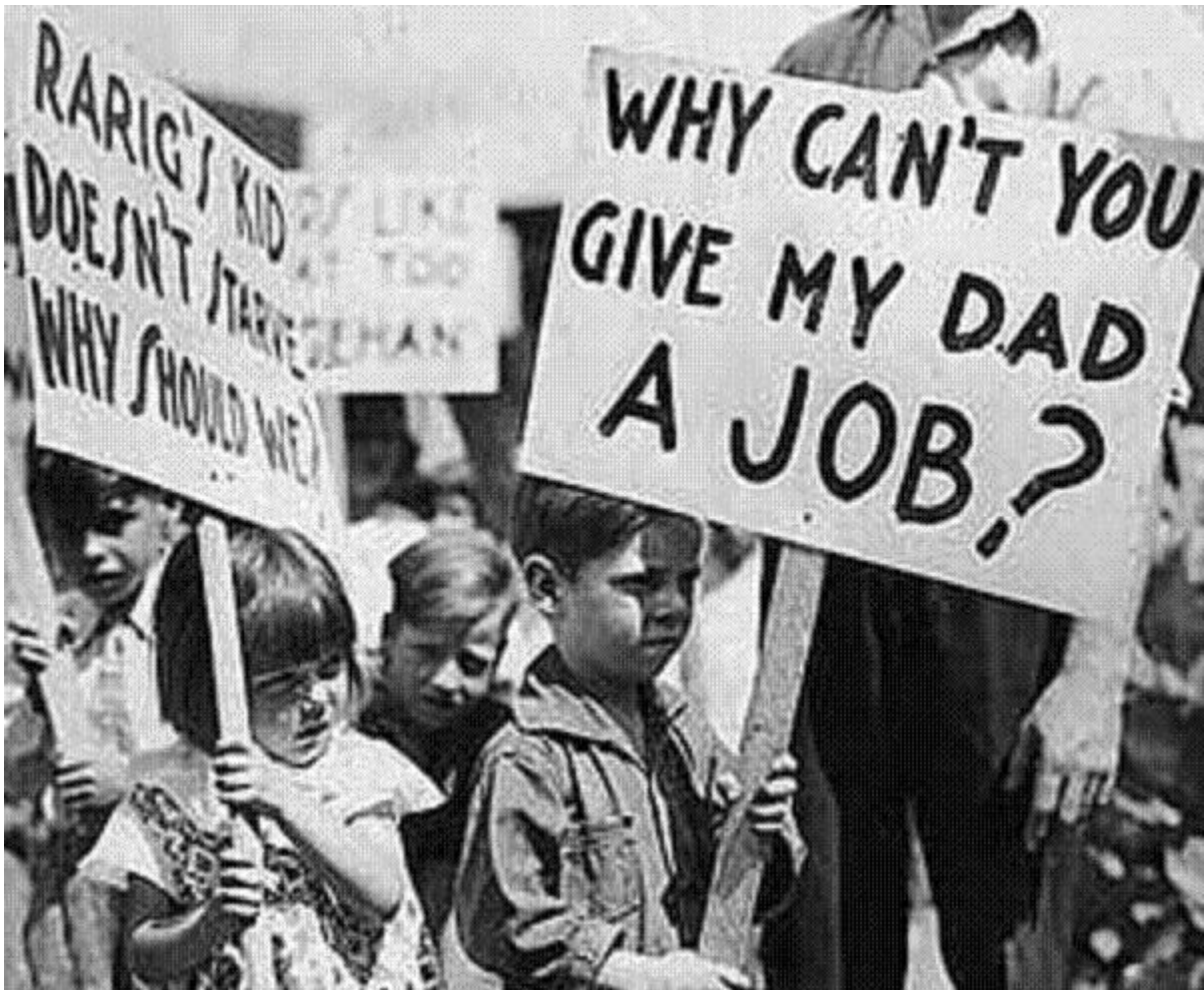
Op deze dag sloeg de verwarring op de beurs voor het eerst echt goed toe. Deskundigen probeerden de Amerikanen er nog wel van te overtuigen dat de hoge prijzen 'niet meer dan normaal' waren en bankiers kochten aandelen om hun vertrouwen in het prijsniveau te demonstreren. Ook de net aangetreden president Herbert Hoover bemoeide zich met de zaken door te zeggen dat alles in het land prima in orde was.

Iedereen leek wat meer gerustgesteld, maar niet voor lang. De steunaankopen die de bankiers hadden gedaan om een crisis te voorkomen, bleken slechts uitstel van executie te zijn geweest. Op maandag 28 oktober was het uitverkoop op Wall Street. Grote aandelenpakketten werden voor lage prijzen van de hand gedaan en de deskundigen die de mensen eerder nog hadden weten gerust te stellen, konden de rust niet meer doen terugkeren. De koersval was begonnen.

Grote depressie

Weken achter elkaar bleven de koersen zakken. Uiteindelijk zouden ze dat blijven doen tot de zomer van 1932. De beurskrach (beurscrash) van 1929 zou de eerste beurskrach worden die wereldwijd gevolgen had. Het heeft tot 1954 geduurd voor de koersen zich hadden hersteld. De reden dat de beurskrach wereldwijd voor malaise zorgde, was dat de Amerikaanse economie een enorme omvang had. De economie van de Verenigde Staten was verantwoordelijk voor zo'n 40 procent van de industriële productie in de wereld. Doordat Amerika vanwege de crisis minder grondstoffen inkoopte, deprimeerde ze hiermee de wereldmarkt. De periode direct na de beurskrach wordt ook wel de 'Grote Depressie' genoemd.

Nederland

In Nederland waren die effecten niet direct merkbaar. Pas in 1931 sloeg hier de crisis toe. De werkloosheid verdubbelde dat jaar en de economische groei stakte. Sterker nog, er was een economische daling van vijf procent. Als gevolg van de stijgende werkloosheid – 15 procent van de beroepsbevolking zat zonder baan – sloeg ook de armoede toe.

Hitler

Volgens sommigen heeft de beurskrach van 1929 indirect de komst van Adolf Hitler mogelijk gemaakt. Doordat de Amerikaanse overheid tijdens de beurscrisis onvoldoende geld had werd de financiële hulp aan Duitsland stopgezet. Na de Eerste Wereldoorlog had Amerika in het kader van het zogenaamde Young-Dawes pact geld geleend aan de Duitsers, zodat deze hun herstelbetalingen aan Engeland en Frankrijk konden betalen. Amerika had echter geldgebrek en besloot deze leningen stop te zetten. In Duitsland ontstond hierdoor grote armoede en werkloosheid. Een voedingsbodem voor Adolf Hitler.

Verskillende historici zijn van mening dat de landen die te maken hadden met de depressie, slechte maatregelen namen om de economie weer gezond te maken. In plaats van dat er geld gepompt werd in de economie besloten de overheden te bezuinigen.

Bron 2 | videomateriaal

Bekijk de vraag hieronder en bekijk dan het volgende filmpje [hier](#).

Vraag: Op 24 oktober 1929 willen aandeelhouders tegelijkertijd hun aandelen verkopen. Leg uit dat juist deze actie gezorgd heeft voor het uitbreken van een crisis.

Bekijk de twee vragen hieronder en bekijk dan het volgende filmpje [hier](#).

Vraag: De regering van Colijn bedacht enkele manieren om de werkloze bevolking te helpen. Noteer twee van de maatregelen.

Vraag: Vind jij deze hulpmiddelen goed of juist niet? Beargumenteer uiteraard je antwoord!

Let op! Deze drie vragen zullen als huiswerk worden opgegeven en in de les worden besproken.

